

Aan de leden van Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum ingekomen vragen : 11 december 2020

Datum GS-besluit : 26 januari 2021

Vragen nr. 123

Vragen van de heer mr. **G.J.W. Hartog** (VVD) over Pallas

De voorzitter van Provinciale Staten van Noord-Holland deelt u overeenkomstig het bepaalde in artikel 45 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten mede, dat op 11 december 2020 door het lid van Provinciale Staten, de heer mr. **G.J.W. Hartog** (VVD), de volgende vragen bij Gedeputeerde Staten zijn ingekomen.

INLEIDING VRAGEN

Kamerbrief stand van zaken Pallas-reactor: wat zijn de gevolgen voor het vestigingsklimaat in- en de financiële positie van de provincie Noord-Holland?

Op 9 december 2020 heeft de minister voor Medische Zorg en Sport een brief aan de Tweede Kamer gestuurd over de voortgang in het besluitvormingsproces rond de bouw van de Pallas-reactor in Petten. Uit de Kamerbrief blijkt dat het kabinet vindt dat private financiering geen redelijke kans van slagen maakt en zich beraadt op mogelijke alternatieven, waaronder publieke financiering, om de voorzieningszekerheid van medische isotopen zo goed mogelijk te borgen. De VVD vindt het belangrijk om zicht te krijgen op de gevolgen van het standpunt van het kabinet voor de ontwikkelingen in onze provincie. Tevens hecht onze fractie eraan om helder te krijgen wat de consequenties zijn voor de leningen die verstrekt zijn door de provincie Noord-Holland.

Daarom heeft de fractie van de VVD de volgende vragen geformuleerd aan het college van GS:

VRAGEN INCLUSIEF BEANTWOORDING GEDEPUTEERDE STATEN

Vraag 1:

Heeft het college kennis genomen van de Kamerbrief? Is het college voorafgaand aan de Kamerbrief geïnformeerd door of namens de minister. Zo ja, waar bestond de informatie uit?

Antwoord 1:

Ja, we hebben kennisgenomen van de brief.

We zijn op 4 december door de directeur-generaal Curatieve Zorg Van Diemen geïnformeerd over de inhoud van de brief.

Vraag 2:

Heeft het college naar aanleiding van de Kamerbrief contact opgenomen met de minister? Zo ja wat heeft u met de minister besproken? Zo nee, bent u bereid om dit alsnog te doen en te benadrukken dat voortgang van de nieuwbouw op de huidige locatie in Petten van groot belang is voor de provincie Noord-Holland?

Antwoord 2:

We hebben op 26 januari aan de minister van Medische Zorg en Sport een brief gestuurd waarin we het belang van de Pallas-reactor benadrukken. Voor ons is Pallas een uniek en betekenisvol

project. De betekenis ligt niet alleen in het behoud en versterken van de kennisinfrastructuur en werkgelegenheid voor Noord-Holland, maar ook in het belang van de gezondheid van onze burgers.

We hebben in onze brief benadrukt dat de komst van Pallas ook noodzakelijk is voor de ontwikkeling van de Energy & Health Campus. Deze campusontwikkeling zijn we in 2017 met onze regiopartijen gestart mede om Pallas in een innovatieve omgeving te laten landen. We hebben de minister ook laten weten dat het niet realiseren van de Pallas-reactor grote gevolgen zal hebben voor de directe en indirecte werkgelegenheid in onze regio. Wij voorzien niet alleen een verlies van circa 1000 banen op de Energy & Health Campus maar tevens een vergelijkbaar aantal banen dat indirect verloren gaat bij toeleveranciers en afnemers. We verliezen dan niet alleen in onze regio werkgelegenheid maar ook in de rest van Nederland. Daarbij vrezen we dat de ontwikkeling van de campus ernstig dreigt te stagneren als Pallas niet het health-cluster komt versterken.

Vraag 3:

In de tweede alinea geeft de minister aan dat het kabinetsstandpunt luidt dat private financiering geen redelijke kans van slagen maakt. Verder in de brief, onder punt 4 kopje 'Private financiering nu niet haalbaar tegen voor de overheid aanvaardbare voorwaarden', staat: "Om deze reden ben ik van mening dat het doorzetten van de route met private financiering op dit moment niet zinvol is. Dit kan op een ander moment heroverwogen worden als de risico's wel te dragen zijn door private partijen." Is bij het college bekend wanneer de risico's wel te dragen zijn door private partijen? Zo nee, bent u bereid om bij de minister om een toelichting te vragen?

Antwoord 3:

Volgens de minister zullen de private partijen alleen bij vergaande garanties van de overheid willen instappen, en dit niet alleen omdat recent is gebleken dat de geraamde totale bouwkosten hoger zijn dan uit eerdere ramingen was af te leiden.

We hebben van de directeur-generaal Curatieve Zorg en vanuit de directie van Pallas te horen gekregen dat uit de gesprekken met potentiële investeerders blijkt dat een aantal partijen geïnteresseerd blijft in de financiering van Pallas. Wel vragen investeerders op een aantal punten om meer duidelijkheid. Het betreft onder andere zekerheid over het verkrijgen van de noodzakelijke vergunningen, de toekomstige afschakeling en ontmanteling van de Hoge Flux Reactor, het vrijwaren van de verantwoordelijkheid voor het verwerken van het historisch radioactief afval en inzicht in de verwachte kosten, opbrengsten en (bouw)risico's. Omdat die duidelijkheid nu niet op alle punten gegeven kan worden is volgens het Kabinet private financiering op dit moment niet haalbaar en is publieke financiering op dit moment een logische optie.

Wij hebben regelmatig overleg met de directeur-generaal Curatieve Zorg en wij hebben schriftelijk aan de minister gevraagd om in overleg te gaan om onze positie en de positie van het Rijk in het dossier Pallas duidelijk te krijgen.

Vraag 4:

In de Kamerbrief wordt gesproken over de vestiging van een productiefaciliteit van het Amerikaanse bedrijf SHINE in Groningen. Het kabinet ziet de komst van SHINE kennelijk als een serieus alternatief voor de Pallas reactor zodat in Petten geen nieuwe reactor hoeft te worden gebouwd. Daarmee is het kabinet in één klap gevrijwaard van het maken van lastige keuzes, het doorhakken van knopen en het risico van de financiële onzekerheid die nieuwbouw en exploitatie van Pallas met zich meebrengt. De minister gaat de Tweede Kamer in het voorjaar van 2021 nader informeren over de alternatieven voor het geval dat geen nieuwe reactor wordt gebouwd en verstrekt Pallas tot die periode een aanvullende lening. Dit brengt in de komende maanden grote onzekerheid met zich mee voor de toekomst van het Pallas-project. Ziet het college voor zichzelf een actieve rol weggelegd in de periode die nu voor ons ligt? Zo ja, welke en wat gaat u doen om nieuwbouw van de reactor doorgang te laten vinden? Zo nee, waarom bent u van mening dat voor het college geen actieve rol is weggelegd?

Antwoord 4:

Wij hebben regelmatig overleg over Pallas met de directeur-generaal Curatieve Zorg. Ook hebben we aan de minister per brief laten weten dat wij veel belang hechten aan de realisatie van de Pallas-reactor en wij hebben de minister gevraagd om met ons in overleg te gaan graag om onze positie en de positie van het Rijk in het dossier Pallas duidelijk te krijgen. Voor ons college is geen andere rol weggelegd.

De bouwvergunning is door de gemeente Schagen afgegeven en is onherroepelijk. Pallas zal de aanvraag voor de Kernenergiewet vergunning medio 2021 indienen bij de Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming.

Vraag 5:

Als de bouw van de nieuwe reactor geen doorgang vindt is het voorbereidingstraject van vele jaren voor niets geweest en zullen de geïnvesteerde middelen, waaronder de €40 miljoen van de provincie Noord-Holland, naar alle waarschijnlijkheid verloren gaan. Wat vindt het college hiervan? Heeft het college nagedacht over alternatieven voor het geval dit scenario zich voordoet? Zo nee, bent u bereid dit te doen?

Antwoord 5:

We zijn het met u eens dat het voorbereidingstraject voor niets is geweest als de reactor niet wordt gebouwd. Naast het feit dat onze € 40 miljoen mogelijk verloren gaat zien wij ook dat er een kapitaalvernietiging van de huidige medische infrastructuur en de nucleaire kennisinfrastructuur op de Energy & Health Campus plaats zal gaan vinden. We verwachten dat de ontwikkeling van de Energy & Health Campus, in ieder geval voor het Health-deel, schade zal oplopen en mogelijk zal stoppen.

We zijn ons altijd bewust geweest van het feit dat het Pallas-project risicovol is. Realisatie van de reactor is en blijft ons hoofddoel en dat was de reden om voor de voorbereiding een lening te verstrekken. Om het risico van de lening af te dekken hebben we in onze begroting een voorziening getroffen.

Vooralsnog gaan wij ervanuit dat het project doorgang kan vinden met alternatieve financiering, publieke financiering. Wij willen met de minister in overleg om onze positie in het dossier Pallas duidelijk te krijgen.

Vraag 6:

In de kamerbrief wordt herhaaldelijk gewezen op het risico dat de voorzieningszekerheid van de medische isotopen niet gewaarborgd is door de komst van SHINE. Hoe kijkt het college er tegen aan dat het risico bestaat dat er een tekort aan diagnostische of therapeutische isotopen kan ontstaan? Of erger, een mogelijk tekort aan beide soorten? Bent u bereid om de minister erop te wijzen dat de provincie Noord-Holland vindt dat hiermee een onaanvaardbaar risico dreigt te ontstaan en dat u het kabinet vraagt om toe te zeggen dat geen beslissingen worden genomen die de voorzieningszekerheid in gevaar brengt?

Antwoord 6:

We zijn het met de minister eens dat de voorzieningszekerheid van medische isotopen niet gewaarborgd kan worden door de eventuele komst van SHINE naar Nederland. De minister meldt dat de technologie van SHINE kansrijk is maar dat deze technologie nog niet is bewezen. Daarbij legt SHINE de focus op diagnostische medische isotopen. Veelbelovende therapeutische isotopen, voor de behandeling van verschillende tumoren/ kankers (waaronder Lutetium 177) kunnen alleen met reactoren worden geproduceerd.

De minister is verantwoordelijk voor de voorzieningszekerheid van medische isotopen en niet alleen voor Noord-Holland maar voor heel Nederland. We hebben de minister gewezen op het belang van Pallas voor de gezondheid van onze burgers. Zie antwoord 2.

Vraag 7:

Kunt u aangeven wat de nadelen zijn voor de directe en indirecte werkgelegenheid als de huidige productiefaciliteit van de HFR in Petten wordt gesloten, zonder dat daar de nieuwbouw van de Pallas-reactor voor in de plaats komt?

Antwoord 7:

De Energy & Health Campus in Petten heeft een unieke, hoogwaardige nucleaire kennisinfrastructuur. De campus biedt werkgelegenheid aan ruim 1600 mensen in de kop van Noord-Holland en aan een veelvoud hiervan in de keten.

Het niet realiseren van de Pallas-reactor zal grote gevolgen hebben voor de directe en indirecte werkgelegenheid in onze regio. Wij voorzien niet alleen een verlies van circa 1000 banen op de Energy & Health Campus maar tevens een vergelijkbaar aantal banen dat indirect verloren gaat bij toeleveranciers en afnemers van de Energy & Health Campus. Daarbij vrezen we dat de ontwikkeling van de Energy & Health Campus ernstig dreigt te stagneren als Pallas niet het health-cluster komt versterken. Een gezonde, op groei gericht campusontwikkeling is ondenkbaar zonder de realisatie de nieuwe reactor. Het op de site aanwezige bedrijf Curium verwerkt isotopen die geproduceerd worden in de reactor. De vraag is wat dit bedrijf zal doen als er geen isotopen meer geproduceerd zouden worden in Petten.

Vraag 8:

De ontwikkelingslocatie Petten biedt grote kansen voor de komst van een Energy & Health Campus. De provincie Noord-Holland is één van de drijvende krachten achter het ontwikkelplan. Wat zijn de consequenties van het kabinetsstandpunt voor deze ontwikkeling?

Antwoord 8:

De komst van Pallas zal een stevige boost geven aan het Health-cluster van de Energy & Health Campus. Hoe Pallas gefinancierd wordt heeft geen invloed op de ontwikkeling van de Energy & Health Campus. Met andere woorden publieke financiering van de Pallas-reactor zal geen invloed hebben op de ontwikkeling van de Energy & Health Campus.

Mocht de Pallas-reactor niet gerealiseerd worden dan zal dit grote gevolgen hebben op de campusontwikkeling. Zie antwoord 7.

Vraag 9:

Heeft Stichting Voorbereiding Pallas reactor recent voorafgaand aan de Kamerbrief, dan wel naar aanleiding van de Kamerbrief contact met het college gezocht? Zo ja, wat heeft u in dit contact ter sprake of onder de aandacht gebracht? Wat heeft u daarop voor reactie gekregen?

Antwoord 9:

Ja. Er vinden reguliere overleggen plaats tussen de Stichting Voorbereiding Pallas reactor en het college. In deze overleggen worden wij geïnformeerd over de voortgang van het Pallas-project en zo ook over de voortgang van de financiering van het project. De private financiers hebben voorwaarden gesteld aan de financiering. De directie van Pallas werkt gestaag door aan de voorwaarden voor het verkrijgen van financiering. Zie antwoord 3.

Vraag 10:

Op de website van Pallas geeft de heer Leeftink (CEO Pallas/NRG) aan dat er potentiële investeerders zijn maar dat die op een aantal punten meer duidelijkheid wilden, onder andere ten aanzien van de diverse vergunningen. Heeft het college kennis genomen van de verklaring van de heer Leeftink? Zo ja, is het college op de hoogte van welke soort vergunningen dit betreft en kunt u aangeven wat daarin de rol is voor de provincie Noord-Holland? Zo nee, bent u bereid om hierover in contact te treden met Pallas om dit punt helder te krijgen?

Antwoord 10:

Ja, wij zijn op de hoogte. Zoals de directeur van Pallas tijdens de update aan de Cie EFB in de zomer van 2020 heeft aangegeven willen de investeerders op een aantal punten duidelijkheid. Zie antwoord 3.

Het gaat hier specifiek om de Kernenergiewetvergunning. De formele vergunningaanvraag zal naar verwachting medio 2021 kunnen worden ingediend bij de Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming en de verwachting is dat de oprichtingsvergunning in het kader van de Kernenergiewet 6 tot 9 maanden daarna kan worden verstrekt. Rekening houdend met een mogelijke beroepsprocedure bij de Raad van State, die een jaar in beslag kan nemen, betekent dit dat de vergunning naar verwachting in 2022 onherroepelijk is.

Vraag 11:

Door de Provincie Noord-Holland is een lening van €40 miljoen verstrekt aan Stichting Voorbereiding Pallas reactor. Wat betekent het kabinetsstandpunt voor de terugbetaling aan de provincie?

Antwoord 11:

We hebben aan Pallas een lening verstrekt voor de voorbereidende werkzaamheden voor de Pallas-reactor. De lening moet voor het einde van 2021 terug betaald worden op het moment dat private financiers het project overnemen. Mocht het zo zijn dat het Rijk het Pallas-project als publiek project overneemt dan zullen wij met het Rijk in overleg treden over terugbetaling van onze lening.